Svensk mat- och miljöinformation

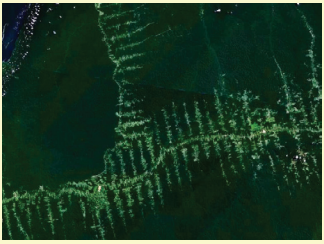

Efterfrågan på betesmark driver skövlingen av Amazonas. Odling av soja och andra grödor som används i kraftfoder i djuruppfödningen hjälper till att flytta odlingsfronten allt längre in i regnskogen. T.v: Svedjebränning i Amazonas för att bereda plats för bete. Foto: Greenpeace/ Beltrá Daniel, LEAD reference 217772. T.h: Avskogningen i Amazonas sker efter avskogningsvägarna i ett "fiskbensmönster". Foto: NASA, public domain.

Maten och miljön

Alltmer gift- och energikrävande metoder för jordbruk och matproduktion har lett till att matindustrin nu är en av mänsklighetens största källor till utsläpp av växthusgaser och många andra föroreningar. Det mesta av utsläppen sker helt i onödan och matindustrins miljöpåverkan skulle kunna minskas mycket kraftigt utan större åtgärder eller kostnader.

Matproduktionen står idag för över 25% av människans globala utsläpp av växthusgaser. Vi kan jämföra detta med att hela transportsektorn – all person- och godstrafik med bil, lastbil, flyg, båt, tåg, etc – står för 13,5% av utsläppen.

Köttet är den största miljöboven

Bara djurhållningen för produktion av animaliska livsmedel – bland annat kött, mjölk och ägg – står för ensam för 18% av växthusgasutsläppen, enligt en stor utredning av animalieindustrins miljöpåverkan som presenterades av FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO 2006.

Förutom att bidra i mycket hög grad till den globala uppvärmningen tillhör djurhållningen de allra största bovarna vad gäller jordförstöring, luftföroreningar, vattenbrist, vattenföroreningar och förlust av bilologisk mångfald.

Djurhållningen står för 8% mänsklighetens vattenanvändning och använder en tredjedel av all odlingsbar mark. Den använder också 37% av alla bekämpningsmedel och står för 50% av mänsklighetens användning av antibiotika. Mer än 70% av all skövlad regnskogsmark används för bete till biffkor.

Källa: Steinfeld m.fl. (2006), Livestock's long shadow: environmental issues and options, UN Food and Agriculture Organization, FAO

Onödig konsumtion och spill

Onödiga förpackningar och mat som måste hållas kyld eller fryst kräver förstås mer energi än färsk mat utan onödig förpackning. Varor som snacks, läsk, öl, vin, godis och glass är inte bara dåliga för hälsan. De är generellt energi- och förpackningsintensiva och helt onödiga. Vi slänger också en stor del av den mat som produceras, vilket förstås tar onödiga resurser i anspråk.

Överst: Sopor. Foto: Fruggo, Creative Commons Attribution 1.0 general licence. Nederst: Snabbmat. Foto: Dan Smith, Creative Commons Attribution ShareAlike 2.5 licence.

www.smmi.nu **pg 46 08 46-9** **contact@smmi.nu**

Svensk mat- och miljöinformation

Konventionell odling

Intensivt jordbruk med konstgödsel och gifter ger högre avkastning i Sverige och andra nordligt belägna länder – åtminstone på kort sikt. I varmare klimat har det dock visat sig att ekologisk odling ger bäst avkastning. Om alla jordbrukare värlen över gick över till ekologisk odling skulle den globala jordbruksproduktionen öka.

Konstgödsel är enormt energikrävande att framställa och leder till övergödning och usläpp av lustgas – en mycket kraftig växthusgas. Kemiska bekämpningsmedel sprids i miljön och ansamlas i djur och människor. ”Konventionell odling” har därför mycket större negativa miljökonsevenser än ekologisk odling.

GMO

Genmanipulerade utsäden (GMO-grödor) är i allmänhet specifikt framtagna för att tåla stora mängder växtgifter. Dessutom är fröna sterila, så att jordbrukarna förutom stora mängder växtgifter varje år måste köpa nytt utsäde från tillverkaren. Detta har satt miljontals småbönder i livegenskap hos ett fåtal multinationella bolag.

Palmolja

Vid sidan av animalieproduktionen är produktionen av palmolja en av de riktigt stora utsläppsbovarna i matindustrin. Regnskogen i Indonesien växer på tormark, som ger ifrån sig enorma mängder av den kraftiga växthusgasen metan när den dikas ut och utsätts för luftens syre. Dessutom bränns regnskogen ner för att ge plats åt oljepalmsplantagerna, vilket frigör koldioxid. Växthusgasutsläppen från palmoljeplantager i Indonesien motsvarar årligen 15-40 procent av utsläppen från fossila bränslen.

Transporter

Även om transporter inte är en alls lika stor källa till utsläpp av växthusgaser från matproduktion som djurhållning bidrar transporterna ändå till matindusrins miljöförstöring. Varor kan fraktas fram och tillbaka över världen för att förädlas i olika länder. Framför allt gäller det animaliska produkter. En torsk åker ofta flera varv runt jorden innan den hamnar i din affär som fiskpinnar.

En speciellt stor utsläppskälla utgör bilresor till och från affären. Dessa släpper ofta ut mer koldioxid per fraktad vara än hela transporten med båt och lastbil från andra sidan jorden.

Matens bilresa hem från affären släpper ut mer koldioxid än frakten från andra sidan jorden. Foto: Leif Jørgensen, GNU Free Documentation license.

Vad gör Svensk mat- och miljöinformation?

Svensk mat- och miljöinformation, SMMI, är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening som informerar om matindustrins miljöpåverkan och verkar för en uthållig livsmedelsproduktion. Vi sprider information som hjälper människor att själva äta mer miljövänligt. Men för att förändra livsmedelssektorn behövs politiska styrmedel. Därför fokuserar vi på att driva kampanjer för uthållig livsmedelsproduktion riktade mot våra politiker.

Engagera dig i SMMI

Är du intresserad av att prata med politiker och organisationer, skriva debattartiklar, insändare och texter till hemsidan? Vill du måla banderoller, informera i skolor, visa film, vara med och hålla i studiecirklar, seminarier och workshops? Har du andra idéer om hur vi kan arbeta för att informera om matproduktionens negativa miljöpåverkan och om hur vi kan minska denna? Då får du gärna engagera dig i Svensk mat- och miljöinformation! Hör av dig till ***contact@smmi.nu***!

Stöd SMMI

Du kan stödja Svensk mat- och miljöinformation genom att sätta in en gåva på ***pg 46 08 46-9***.

Besprutning. Bilderna är public domain.

www.smmi.nu **pg 46 08 46-9** **contact@smmi.nu**